

tohoto jeho údaje. Při nedostatku jakékoli, právě uvedenému způsobu prodeje motorových vozidel se příčí úmluva, lze odevzdání stroje »Ariel« pojímati jen jako částečnou úplatu kupní ceny. Toto právní posouzení vede k dalšímu důsledku, že žalovaný, odstoupiv od smlouvy, ztratil titul, aby stroj ponechal ve své držbě. Dovolání neprávem v tom směru uplatňuje, že žalovaný neodstoupil od smlouvy a že může ji plnit, neboť nejen sám za sporu uvedl, že závědek prohlásil za propadlý, v čemž je vyjádřena jasně vůle smlouvu zrušující. Jestliže žalovaný nemá titul k další držbě stroje, není ani oprávněn, aby odpíral vydání stroje jeho pravému vlastníku. Ani námitka žalovaného, že zadržuje stroj na základě retenčního práva pro pohledávku na náhradu škody odstoupivším kupitelem mu způsobené, není odůvodněna; žalovaný tu může mít na mysli zadržovací právo zákonné, buď podle čl. 313 a násl. obch. zák., — tu však přehlíží, že to právo lze uplatnit jen k předmětům, které jsou vlastnictvím dlužníkovým a ne cizím, a že toto zadržovací právo nepožívá ochrany jako právo zástavní podle §§ 456, 367 obč. zák., — nebo může mít na mysli zadržovací právo podle § 471 obč. zák.; to však přísluší povinnému k vydání jen pro pohledávky založené buď náklady učiněnými na věc, nebo za škodu věcí způsobenou, v souzeném případě však žalovaný neuplatnil pohledávky takové povahy.

Čís. 15914.

K výkladu § 1443 obč. zák.

Postoupený dlužník knihovní pohledávky může proti postupníku namítati nárok na zmenšení postoupené pohledávky z důvodu správy podle § 932 obč. zák., který mu až do postupu vznikl proti postupiteli, musí však tvrditi a prokázati, že postupník nebyl v době postupu a podání žádosti o knihovní převod pohledávky bezelstným.

(Rozh. ze dne 11. března 1937, Rv I 1376/35.)

Žalobkyně se na žalovaných jako vlastnících nemovitosti, zapsané ve vložce č. 701 pozemkové knihy pro katastrální území Š., domáhá pod exekucí na hypoteku zaplacení knihovně zajištěné pohledávky ve výši 55.000 Kč s příslušenstvím, jež jí byla původní věřitelkou podle postupní listiny ze dne 17. listopadu 1933 postoupena a knihovně na ni převedena. Zástavním právem zajištěný nárok postupitelčin byl nárokem na zaplacení kupní ceny za zavazenou nemovitost podle tržové smlouvy ze dne 28. listopadu 1931, jež obsahovala také ustanovení, že prodávající (nyní postupitelka) ručí žalovaným až do 31. července 1933 za vady stavby jakéhokoli druhu a za splnění veškerých podmínek a předpisů stanovených úřady při provádění stavby. Žalovaní nezaplatili sporný zbytek kupní ceny ani postupitelce, ani postupníci, nýbrž namítli, že jim proti původní věřitelce přísluší jednak vzájemné pohledávky ve výši 8732 Kč 35 h, jež uplatňovali námitkou započtení, jednak že jim v mezích uvedené záruky vzešel nárok ze správy, a to na zmenšení

úplaty o 49.505 Kč 50 h, takže postupitelka a tudíž i postupnice (§ 1394 obč. zák.) nemají již dalšího nároku. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, vycházejíce z úvahy, že ustanovení § 1443 obč. zák. zabraňuje žalovaným, aby s úspěchem uplatňovali vůči postupníkovi, jehož obmyslnost nebyla tvrzena ani prokázána, zánik postoupené pohledávky se zřetelem na uvedené nároky žalovaných vůči postupitelce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 1396 obč. zák. může ovšem postoupený dlužník uplatňovati proti věřitelovu postupníkovi tytéž obrany a námitky, jež mu přísluší proti postupiteli pohledávky, zejména může i po oznámení o postupu namítati proti postupníku započtením pohledávku, jež mu vznikla proti postupiteli až do postupu (rozh. č. 8285 Sb. n. s.), neboť předpis § 1442 obč. zák. výslovně tu dopouští výjimku z požadavku vzájemnosti pohledávek (§§ 1438 a 1441 obč. zák.). Ale uvedená všeobecná zásada neplatí bez omezení proti knihovnímu postupníkovi, nýbrž se zřením na princip publicity je postupník, jenž nabyl knihovně zapsané pohledávky, důvěřuje veřejným knihám, chráněn proti námitkám proti postoupené pohledávce, které nejsou z veřejné knihy zřejmé (rozh. č. 2597 Sb. n. s.). Přípustnost započtení proti knihovnímu postupníkovi pohledávky knihovně zajištěné jest vyloučena již jasným ustanovením § 1443 obč. zák., ledaže by vzájemná pohledávka byla rovněž při pohledávce zapsána anebo postupníku při převzetí postoupené pohledávky oznámena. Řečeného ustanovení nelze ovšem užítí, jde-li o otázku, zda postoupený dlužník může proti postupníkovi namítati i nárok na zmenšení postoupené pohledávky, který mu až do postupu vznikl proti postupiteli. Vždyť nárok ze správy podle § 932 obč. zák. není samostatnou vzájemnou pohledávkou hodící se k započtení, nýbrž, jak vyplývá z jeho povahy, námitkou týkající se podstaty, jsoucnosti a výše věřitelovy pohledávky samé. Nelze proto souhlasiti s odvolacím soudem v tom, že předpis § 1443 obč. zák. jest vykládati způsobem rozšiřujícím, neboť ustanovení to jako výjimečné ustanovení platí toliko pro případ započtení v něm upravený. Přes to je konečný úsudek, k němuž odvolací soud dospěl, v podstatě správný, neboť nepřípustnost uplatňování i této námitky proti bezelstnému knihovnímu postupníkovi plyne, jak shora uvedeno, již ze zásady publicity veřejných knih. Ochrana podle této zásady záleží v tom, že vůči těm, kdo nabyli knihovních práv v důvěře ve veřejné knihy, tedy kdo nevěděli a při obvyklé péči a opatrnosti věděti nemusili, že se knihovní stav neshoduje se skutečným právním stavem, se pokládá knihovní stav za skutečný právní stav, takže proti tomu, kdo nabyl knihovního práva, důvěřuje bezelstně veřejné knize, nemůže býti namítáno, že se knihovní stav neshoduje se skutečným právním stavem. Bezelstnost se však podle § 328 obč. zák. v pochybnosti předpokládá (rozh. č. 10142 Sb. n. s.), pročež nebylo povinností žalobkyně, aby ji prokázala, nýbrž věci žalovaných, aby nejen tvrdili, ale i uvedli

a prokázali konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo vyplývalo, že žalobkyně věděla, anebo při náležitě bedlivosti a opatrnosti musila v době postupu a v době podání žádosti o jeho knihovní provedení věděti o nerosovnalosti mezi knihovním a skutečným právním stavem věci. Nelze však žádati na nabyvateli knihovního práva, aby konal obsáhlé vyšetřování, nevzbuzují-li konkrétní okolnosti pochybnosti o správnosti knihovního stavu. Posuzuje-li se věc s těchto hledisek, nepochybil odvolací soud, uznal-li, že žalovaní nemohou s úspěchem uplatnití proti žalobkyni jako knihovní postupníci své námitky proti jsoucnosti postoupené pohledávky. Dovolatelé se sice snaží doličiti, že žalobkyně nenabyla knihovního práva v důvěře ve veřejné knihy, ale z toho, že postoupená pohledávka byla zbytkem kupní ceny z tržové smlouvy ze dne 28. listopadu 1931, podle níž postupitelka až do 31. července 1933 ručila za vady stavby, nevysvětluje nic jiného, než že žalovaným v mezích této záruky mohly vzniknouti nároky ze správy, ale nikterak z ní neplyne, že se žalobkyně musila alespoň důvodně domnívati, že skutečně takové nároky až do postupu, jenž se stal teprve v listopadu 1933, vzešly, a to tím méně, že nebyla spornost pohledávky v pozemkové knize zapsána. Soudy nemusily provéstí důkaz pozemkovou knihou, jestliže žalovaní ani netvrdili, že v ní byly zápisy, jež při náležitě bdělosti musily vzbuditi pochybnosti o správnosti knihovního stavu. Že žalobkyně jiným způsobem nabyla včas vědomosti o námitkách žalovaných proti postoupené pohledávce, nebylo rovněž žalovanými tvrzeno. Podle přednesu žalovaných, učiněného při ústním jednání ze dne 20. dubna 1934, (proti správnosti zápisu nebyl vznesen odpor podle § 212 c. ř. s. a tvoří zápis tedy plný důkaz podle § 215 c. ř. s.), tvrdili žalovaní jen to, že žalobkyni oznámili své nároky, když byli uvědoměni o postupu. Oznámení to bylo však opožděné a nemohlo již vyloučiti postupníkovu důvěru, jež tu musí býti při sjednání postupní smlouvy a podání potřebné knihovní žádosti, nikoli při pozdějším zpravení dlužníků. Otázka, zdali se postup stal bezplatně nebo úplatně, není pro souzený spor rozhodující.

Čís. 15915.

Odpovědnost provozovatele lázní.

Lázeňskému hostu nepřisluší nárok na náhradu škody, manipuloval-li svémocně s ventily lázeňského zařízení a byl-li proto opařen horkou parou.

(Rozh. ze dne 11. března 1937, Rv I 1395/35.)

Žalobkyně se na žalované obci domáhá náhrady škody, kterou utrpěla jako lázeňský host v lázních žalované dne 12. května 1933. Soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok polovicí.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.